

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

**IV Міжнародна науково-практична конференція
«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»**

до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук,
професора Пилипенка Юрія Володимировича

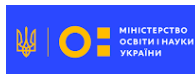
**IV International Scientific and Practical Conference
«ECOLOGICAL PROBLEMS
OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»**

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences,
professor Pylypenko Yurii

**IV Международная научно-практическая конференция
«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»**

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук,
профессора Пилипенко Юрия Владимировича

**21-22 жовтня 2021
м. Херсон**

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

IV Міжнародна науково-практична конференція

**“ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ”**

до дня пам’яті доктора сільськогосподарських наук, професора
Пилипенка Юрія Володимировича

IV International Scientific and Practical Conference

**“ECOLOGICAL PROBLEMS OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT”**

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences, professor
Pylypenko Yurii

IV Международная научно-практическая конференция

**“ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ”**

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук, профессора
Пилипенко Юрия Владимировича

21–22 жовтня 2021 року

ОЛДІПІЮС+
2021

УДК 504.06(063)
Е45

Відповідальні за випуск: Дюдяєва О. А., Євтушенко О. Т.

Друкується за рішенням Оргкомітету Конференції від 20.10.2021.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та об'єктивність наданої інформації.

Е45 **Четверта** Міжнародна науково-практична конференція “Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку” : збірник матеріалів (21–22 жовтня 2021, м. Херсон, Україна). – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 480 с.

ISBN 978-966-289-568-1

Збірник містить матеріали IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції “Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку” за такими основними напрямками: теоретичні та прикладні екологічні дослідження; моделювання та прогнозування стану навколишнього середовища; актуальні питання сучасної іхтіології та аквакультури; стійкий розвиток лісового господарства; екологічні та соціально-економічні аспекти сталого розвитку; сучасні проблеми використання, відтворення та охорони природних ресурсів в контексті сталого розвитку; зміни клімату та їх наслідки для природних екосистем; екологічні та інноваційні технології у сільському господарстві; сучасні підходи до методики викладання дисциплін природничого напрямку.

Конференцію проведено за підтримки Міністерства освіти та науки України, Бюджетної установи “Методично-технологічний центр з аквакультури” Державного агентства рибного господарства України, Інституту агроекології і природокористування НААН України, Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління, Мережі центрів аквакультури Центральної та Східної Європи (NACEE), Херсонської обласної державної адміністрації, підприємств рибної галузі.

УДК 504.06(063)

ISBN 978-966-289-568-1

© ХДАЕУ, 2021

О.Б. Бенедюк, С.П. Нагасва,

*Одеський державний екологічний університет,
benedyuk.olesya@gmail.com*

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ УЖАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ

Ужанський національний природний парк – це чудове місце для туризму, туристичних походів, знайомства з природою, а також духовного й культурного розвитку людини, тому цей парк такий популярний на сьогоднішній день.

Ужанський національний природний парк засновано 27 вересня 1999 року. Його площа складає 39159 га. Ужанський національний природний парк розташований на Закарпатті біля селища Великий Березний, яке і є його центром. Парк був заснований для збереження, відтворення й раціонального використання типових та унікальних природних комплексів Східних Карпат, що мають важливе рекреаційне, наукове, естетичне, освітнє й оздоровче значення. Ужанський НПП увійшов до складу першого у світі тристороннього українсько-польсько-словацького міжнародного біосферного резервату “Східні Карпати”.

Природне багатство нацпарку – це унікальні букові, яворові та ялицеві праліси, джерела мінеральних вод, карстові печери. Флора парку нараховує майже 900 видів вищих судинних рослин, більш ніж 300 лишайників і понад 140 мохоподібних. Фауна парку представлена 522 видами тварин. Серед них ведмідь бурий, вовк, олень благородний, кабан, куниця кам’яна. У пралісах трапляються такі рідкісні види, як рись і кіт лісовий. Описана чисельність птахів становить 111 видів, з яких 12 занесено до Червоної книги України (сова довгохвоста, лелека чорний, голуб-синяк). В Ужанському парку ростуть найстаріші дуби України: Дідо-дуб і Чемпіон. Їхній приблизний вік – 1300 років.

Місцевість багата не тільки природною, але й культурною спадщиною. Насамперед увагу привертають давні дерев’яні храми, що розкинулися територією парку. Найдавніші з них були зведені в середині XVII століття і є справжніми шедеврами народної архітектури. Найвідоміші з них: церква Покрови Пресвятої Богородиці в селі Кострина (1645 р.) і церква святого Михайла в селі Ужок, внесена до світової спадщини ЮНЕСКО.

Ужанський нацпарк – це ідеальне місце для зеленого туризму, туристичних походів з помірним навантаженням, вивчення природи й історії Карпат, спостереження за тваринами. Парком розроблено 17 туристичних маршрутів завдовжки від 2 до 21 км та 5 екологічних стежок. [4]

Екологічні стежки Ужанського НПП:

- Пасіки (Костринське ПНДВ) – № 1;
- Лінія Арпада (Жорнавське ПНДВ) – № 2,
- Близня (Ново- Стружицьке ПНДВ) – № 3,
- Ірташі (Лубнянське ПНДВ) – № 4,
- Ужок (Ужоцьке ПНДВ) – № 5.

Незважаючи на користь рекреаційної діяльності Ужанського національного природного парку є і низка проблем, які негайно потрібно вирішити. Основними проблемами парку є : засмічення території парку туристами, витоптвання стежок, вирубка лісу, браконьєрство.

Туризм завдає великої шкоди довкіллю. Це підтверджується поламаними молодими деревами чи чагарниками, зірваними і пізніше викинутими квітами, в тому числі рідкісних видів, консервними бляшанками, поліетиленовими мішками, розбитими пляшками та іншим сміттям [1].

Не менш важливою проблемою є браконьєрство. Відповідно до ст. 248 ККУ незаконне полювання у заповідниках або на інших територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, або полювання на об'єкти тваринного світу, що занесені до Червоної книги України, є формальним складом злочину і вважається закінченим з моменту початку полювання незалежно від того, чи були фактично здобуті відповідні мисливські тварини.

Як стало відомо з джерел в Ужанському національному природному парку, під час проведення рейдової операції браконьєри здійснили напад на працівника служби державної охорони парку. За зверненням працівника служби державної охорони Ужанського НПП порушено кримінальне провадження.

Також слід наголосити на тому, що згідно ст. 248 полюванням визнаються не тільки дії людини, спрямовані на вистежування, переслідування з метою добування і саме добування мисливських тварин, але полюванням слід також визнавати перебування осіб у межах мисливських угідь з будь-якою стрілецькою зброєю або з капканами та іншими знаряддями добування звірів і птахів, або з собаками мисливських порід чи ловчими звірами і птахами, або з продукцією полювання [2].

Також великої шкоди Ужанському національному парку завдає вирубка лісу. Місцеві мешканці обурені і стурбовані нещадною вирубною лісу – з парку регулярно їдуть машини, завантажені цінною деревиною. Місцеві активісти скаржаться, що їхні неодноразові звернення до поліції залишаються поза увагою правоохоронців.

У 2015 році НПП “Ужанський” отримав ліміт від Міністерства екології на рубки формування та оздоровлення лісів в обсязі більше 2 тис. куб. м деревини, а фактично в 4 рази більше. Проте, в ході

перевірки було встановлено, що реальний обсяг цих рубок сягнув 10017 куб. м деревини, що перевищує наданий ліміт більш ніж в 4 рази. Більше того, в першому півріччі 2016 року в НПП “Ужанський” було вирубано 589 куб. м деревини без жодних дозволів та лімітів з боку Міністерства екології та природних ресурсів [3].

Для вирішення проблеми потрібно переглянути проведення санітарно-оздоровчих та природоохоронних заходів, використання природних ресурсів в межах ПЗФ, дотримання норм використання природних ресурсів в межах ПЗФ, проведення екоосвітньої роботи серед туристів та місцевого населення, звернення уваги зі сторони діючої влади.

Література

1. Ващенко Н.П. Проблеми розвитку туризму в національних парках України. Канів, 1999.
2. Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської облдержадміністрації. URL: https://ecozakarp.at.gov.ua/?page_id=3642
3. URL: <https://zak.depo.ua/urk/zak/komu-naspravdi-potriben-uzhanskiy-nacionalniy-park-20170912638688/amp>
4. URL: <https://www.nationalparks.in.ua/pryrodni-parky/zakarpattya/uzhanskiy/>

В. Боголюбов, Б. Голуб, Д. Вороніна,

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
volbog@ukr.net, bellalg@nubip.edu.ua, d.voronina@envimonitor.com.ua*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

За даними Всесвітньої організації з охорони здоров'я (WHO Report, 2012) забруднення атмосферного повітря провокує загострення респіраторних захворювань, кардіологічних хвороб та раку легень, від яких щороку помирають мільйони людей.

З метою оцінки ступеня забрудненості атмосферного повітря використовуються граничні допустимі концентрації (ГДК): середньодобові і максимально-разові. Згідно з гігієнічними регламентами допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць [1] середньодобові ГДК стосуються тривалої дії забруднюючих речовин і з ними порівнюються середньомісячні, середньодобові і максимально разові концентрації. РД 52.04-186-89 регламентувало порівнювати разові концентрації домішок з цими ГДК у випадку відбору проб протягом 20 хвилин і.